DOMSTOLENS DOM
av den 25 april 1985*

Mål 207/83

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av juridiske rådgivaren Richard Wainwright, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg hos Manfred Beschel, rättstjänsten, båtiment Jean Monnet, Kirchberg,

sökande,

mot

Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, företrätt av G. Dagtoglou, Treasury Solicitor's Department i London, i egenskap av ombud, biträdd av Robin Auld Q. C., med delgivningsadress i Luxemburg hos Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands ambassad, 28, boulevard Royal,

svarande.

Talan avser fastställelse av att Förenade kungariket, genom att förbjuda detaljförsäljning av vissa varor som importeras från andra medlemsstater såvida de inte är ursprungsmärkta eller åtföljs av en uppgift om ursprung, har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 30 i fördraget.

DOMSTOLEN

sammansatt av tillförordnade ordföranden, ordföranden på första avdelningen, G. Bosco, avdelningsordförandena O. Due och C. Kakouris samt domarna P. Pescatore, T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot och R. Joliet,

generaladvokat: M. Darmon,
justitiesekreterare: P. Heim,

meddelar följande

* Rättegångsspråk: engelska.

dom

DOMSKÄL

1 Genom en ansökan som inkom till domstolen den 15 september 1983 har Europeiska gemenskapernas kommission med stöd av artikel 169 i EEG-fördraget väckt talan för att få fastställt att Förenade kungariket, genom att förbjuda detaljförsäljning av vissa varor som importeras från andra medlemsstater såvida de inte är ursprungsmärkta eller åtföljs av en uppgift om ursprung, har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 30 i fördraget.

2 De nationella bestämmelser som kommissionen har invänt mot är en brittisk förordning från 1981 som trädde i kraft den 1 januari 1982, Trade Descriptions (Origin Marking) (Miscellaneous Goods) Order 1981 (S.I. 1981, nr 121), nedan kallad förordningen.

3 Enligt artikel 2 i förordningen får de varor som anges i bilagan inte säljas eller bjudas ut till försäljning i detaljhandeln om de inte är ursprungsmärkta eller åtföljs av en uppgift om ursprung, med undantag av begagnade varor och varor som tillhandahålls under vissa särskilda omständigheter. Om uppgiften om ursprung inte blir tillgänglig förrän efter leveransen av en vara, skall en skylt med denna uppgift ställas upp intill varan när denna bjuds ut till försäljning. Uppgiften om ursprung skall vara tydlig och läslig; den får inte döljas, skymmas eller störas av något annat inslag, grafiskt eller ej.

4 Enligt artikel 1 i förordningen avses med en varas "ursprung" "det land där varan är framställd eller tillverkad".

5 I bilagan till förordningen listas de varor som omfattas av dess bestämmelser. De är indelade i fyra kategorier: textil- och beklädnadsvaror, elektriska hushållsapparater, skor samt bestick.

6 Artiklarna 3 och 4 i förordningen innehåller närmare förskrifter om de skyldigheter som åligger leverantörer i andra led än detaljistledet och om reklam, men dessa bestämmelser omfattas inte av förevarande talan.

7 I skrivelse av den 18 december 1981 påpekade kommissionen för Förenade kungarikets regering att de skyldigheter som föreskrivs i artikel 2 i förordningen enligt kommissionens uppfattning utgjorde en enligt artikel 30 i EEG-fördraget förbjuden åtgärd med motsvarande verkan som en kvantitativ

restriktion, som utan att vara berättigad på någon av gemenskapsrätten erkänd grund tillät avvikelse från principen om fri rörlighet för varor inom gemenskapen.

8 Kommissionen anförde bl.a. i skrivelsen att förordningen lade en inte obetydlig börda på de detaljhandlare som sålde varor i någon av de fyra varukategorier som omfattas av förordningen. I det system som infördes genom förordningen är det dessa återförsäljare som måste framställa lämpliga skyltar, ställa upp dem vid sidan av varorna och hela tiden se till att de inte avlägsnas, välts, döljs eller flyttas. Inget av dessa problem skulle uppkomma om varan i fråga redan var ursprungsmärkt när den levererades till detaljhandlaren, vilket skulle kunna få denne att välja att endast sälja redan märkta varor. Det är ofrånkomligt att de skyldigheter som föreskrivs i förordningen skulle påverka hela den föregående distributionskedjan och slutligen även tillverkaren, som skulle känna sig tvungen att ursprungsmärka sina varor för att behålla sina kunder. Ett sådant krav skulle oundvikligen innebära att produktionskostnaderna för den importerade varan ökade och att varan blev dyrare.

9 I sitt svar av den 10 februari 1982 påpekade den brittiska regeringen först att den ifrågasatta bestämmelsen endast tillämpades inom detaljhandeln och att möjligheten att importen skulle påverkas således var alltför osäker för att beaktas med hänsyn till en eventuell tillämpning av artikel 30. Dessutom var informationen om ursprung i de sektorer som omfattades av förordningen tillräckligt viktig för de allra flesta brittiska konsumenter för att kunna utgöra en åtgärd som var berättigad enligt gemenskapsrätten.

10 Den brittiska regeringen antydde i sitt svar att förordningen, om kommissionen samtyckte, kunde ändras så att detaljhandlaren i fortsättningen kunde välja mellan att lämna en uppgift om ursprungsland och uppgiften "made in the European Community". Ett sådant förslag överensstämmer med huvudpunkterna i ett direktivförslag om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftningar om ursprungsmärkning av vissa textil- och beklädnadsvaror, som kommissionen lade fram för rådet år 1980 (EGT C 294, s. 3) men som den sedermera dragit tillbaka.

11 Kommissionen vidhöll sin uppfattning i det motiverade yttrande som den lade fram den 14 februari 1983. Den påpekade att det direktivförslag som den brittiska regeringen hade hänvisat till hade varit föremål för ett negativt yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén år 1981 (EGT C 185, s. 32). Kommittén framhöll visserligen vikten av att konsumenterna kan göra

sina inköp med stöd av lämplig information, men ansåg inte att angivandet av en varas ursprungsland motsvarar något verkligt behov hos konsumenten; annan information såsom pris, sammansättning, kategori, kvalitet och bruksanvisning är viktigare. Kommissionen rättade sig efter detta yttrande.

12 Sedan Förenade kungarikets regering meddelat att den inte ansåg sig kunna rätta sig efter det motiverade yttrandet väckte kommissionen förevarande talan.

13 Till sitt försvar har Förenade kungariket huvudsakligen begränsat sig till att utveckla de två argument som framfördes redan innan ärendet fördes vidare till domstolen. Dels är förordningen enligt Förenade kungariket en nationell åtgärd som utan åtskillnad är tillämplig på både importerade och inhemska varor och vars inverkan på handeln mellan medlemsstaterna är osäker eller till och med obefintlig, dels överensstämmer kravet på ursprungsmärkning vad gäller de berörda varorna med tvingande konsumentskyddshänsyn eftersom konsumenterna betraktar de köpta varornas ursprung som ett tecken på dessa varors kvalitet eller rätta värde.

14 Dessa båda argument skall prövas i tur och ordning.

15 Vad gäller de ifrågasatta bestämmelsernas eventuella verkan på handeln, så har den brittiska regeringen anfört att de skyldigheter som föreskrivs i artikel 2 i förordningen rör detaljförsäljning av alla de varor som omfattas av förordningen, oavsett om de är importerade eller inte. I fråga om vissa av dessa varor som t.ex. stickade ylleplagg och bestick är den inhemska produktionen betydande.

16 I detta sammanhang skall det först noteras att detaljhandlaren för att undgå de skyldigheter som bestämmelsen i fråga ålägger honom, som kommissionen med rätta påpekat kommer att vara benägen att begära av sina grossister att de skall leverera varor som redan är märkta. Denna tendens har bekräftats av klagomål som inkommit till kommissionen. Det framgår således av handlingarna i målet att sammanslutningen "Groupement des industries françaises des appareils d'équipement ménager" meddelat kommissionen att franska tillverkare av hushållsapparater som vill sälja sina varor på den brittiska marknaden har varit tvungna att införa en systematisk märkning av sina varor efter påtryckningar från distributörerna. De omtvistade bestämmelserna kan således få återverkningar i grossistledet och även i tillverkningsledet.

17 Vidare kan det inte förnekas att syftet med ursprungsmärkningen är att ge konsumenterna möjlighet att skilja mellan inhemska och importerade varor vilket kan medföra att de på grund av eventuella fördomar mot utländska produkter avstår från att köpa sådana. Som domstolen i olika sammanhang har framhållit syftar fördraget till att genom upprättandet av en gemensam marknad och ett gradvis närmande av medlemsstaternas ekonomiska politik åstadkomma en sammanslagning av de nationella marknaderna till en enda inre marknad som fungerar som en inhemsk marknad. Inom en sådan marknad försvåras avsättningen i en medlemsstat av varor inom de aktuella kategorierna tillverkade i andra medlemsstater om det ställs krav på ursprungsmärkning; ett sådant krav har också till verkan att bromsa den ekonomiska integrationen inom ramen för gemenskapen genom att försäljningen av varor som framställts med hjälp av en arbetsdelning mellan medlemsstaterna missgynnas.

18 Härav följer att de brittiska bestämmelserna kan innebära att tillverkningskostnaderna för importerade varor ökar och att deras avsättning på den brittiska marknaden försvåras.

19 Den brittiska regeringens andra argument går ut på att de ifrågasatta bestämmelserna, som utan åtskillnad är tillämpliga på både inhemska och importerade varor, är nödvändiga för att tillgodose tvingande hänsyn vad gäller konsumentskydd. En enkät bland de brittiska konsumenterna skall ha visat att dessa förknippar vissa varors kvalitet med tillverkningslandet. Därför vill de veta om t.ex. skinnskor tillverkats i Italien, stickade ylleplagg i Förenade kungariket, modevaror i Frankrike och elektriska hushållsapparater i Tyskland.

20 Detta argument kan inte godtas. Det är endast formellt som kravet på ursprungsmärkning av varor är tillämpligt utan åtskillnad på både inhemska och importerade varor, eftersom det till sin natur är sådant att det syftar till att ge konsumenten möjlighet att skilja mellan dessa två kategorier av varor, vilket kan leda till att inhemska varor föredras.

21 Det skall även noteras att det faktum att brittiska konsumenter förknippar en varas ursprung med dess kvalitet inte tycks ha styrt den brittiska regeringen då den antydde för kommissionen att den var villig att vad gäller gemenskapens medlemsstater acceptera uppgiften "tillverkad inom Europeiska gemenskapen". I den mån en varas ursprung förknippas med vissa kvalitetsmässiga egenskaper i konsumenternas ögon ligger det f.ö. i tillverkarnas intresse att själva ange det på varor eller förpackningar, utan att det skall vara

nödvändigt att tvinga dem att göra det. I sådana fall är konsumentskyddet redan tillräckligt säkerställt genom de regler som förbjuder oriktig ursprungsbeteckning och som inte ifrågasätts i EEG-fördraget.

22 Mot bakgrund av dessa överväganden blir slutsatsen att artikel 2 i förordningen utgör en åtgärd som missgynnar avsättningen av varor importerade från de andra medlemsstaterna i förhållande till varor tillverkade inom det nationella territoriet utan att denna åtgärd är berättigad på någon av de grunder som erkänns i gemenskapsrätten. Bestämmelsen omfattas således av förbudet i artikel 30 i fördraget.

23 Följaktligen skall det fastställas att Förenade kungariket, genom att förbjuda detaljförsäljning av vissa varor som importerats från andra medlemsstater såvida de inte är ursprungsmärkta eller åtföljs av en uppgift om ursprung, har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 30 i fördraget.

Rättegångskostnader

24 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part ersätta rättegångskostnaderna, om så har yrkats. Svaranden har tappat målet och skall därför ersätta rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

följande dom:

1) **Förenade kungariket har, genom att förbjuda detaljförsäljning av vissa varor som importeras från andra medlemsstater såvida de inte är ursprungsmärkta eller åtföljs av en uppgift om ursprung, underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 30 i fördraget.**

2) **Förenade kungariket skall ersätta rättegångskostnaderna.**

Bosco Due Kakouris

Pescatore Koopmans Everling Bahlmann Galmot Joliet

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 25 april 1985.

P. Heim
Justitiesekreterare

G. Bosco
Ordförande på första avdelningen
Tillförordnad ordförande